

TEN GELEIDE

Prof. Dr. H. Balthazar
Gouverneur van Oost-Vlaanderen
Medestichtend lid van V.I.A.T.

Wanneer G. van den Abeelen, directeur van het V.B.O. in 1971, op uitnodiging van prof. dr. J. Dhondt, op het Gentse Seminarie voor Nieuwste Geschiedenis een lezing kwam geven over Industriële Archeologie waren wij een beetje sceptisch. Over de term Industriële Archeologie hadden wij de klok wel horen luiden, maar wij wisten (nog) niet waar de klepel hing.

G. van den Abeelen nam niet al onze skepsis weg, maar hij opende voor ons wel onvermoede perspectieven. Mijn patron Jan Dhondt (die kort daarop overleed) vroeg mij toen een werkgroep te leiden, die een follow-up moest geven aan de lezing.

En dan is alles zeer snel beginnen lopen. Wat in Engeland reeds zo populair was geworden bleek ook in België zeer goed aan te slaan. In stilte of met andere hoeden getooid waren reeds allerlei initiatieven aan de gang, die er helemaal in de lijn van lagen. De werkgroep voor Industriële Archeologie van de Rijksuniversiteit van Gent (W.I.A.R.U.G.) kon dus onmiddellijk inhaken op een levend behoeftenpatroon.

Uit de ervaring van de eerste jaren heeft de W.I.A.R.U.G. een aantal stelregels opgesteld, die ook medebepalend zijn geweest voor de geest waarop het V.I.A.T. sinds acht jaar zijn voortreffelijke en sterk uitstralende werking baseert.

De oorspronkelijke skepsis richtte zich naar de valse veronderstelling dat Industriële Archeologie een wat elitaire vrijetijdsbesteding zou kunnen worden, die het industriële tijdperk glorifieerde en herleidde tot technologische renovaties. In feite mochten we ervaren dat Industriële Archeologie op meerdere terreinen een grote verrijking in het geschiedsonderzoek bracht. Ze leerde ons beter de betekenis van de materiële cultuur inschatten op de sociale en individuele gedragspatronen. Met materiële cultuur werd meer bedoeld dan nieuwe machines : het was de ganse, muterende omgeving van fabrieken, wijken, woningen, huis- en werkobjecten enz...

◀ *Reportage van de Algemene Werkstaking van 1893. Betoegende vrouwen op weg naar het Sint-Pietersplein. Naar glasnegatief van Arnold Vander Haeghen. (Museum voor Volkskunde, Gent)*

Dit veronderstelde ook een kwalitatieve sprong naar een grotere interdisciplinariteit met kunsthistorici, urbanisten, architecten, zelfs ingenieurs !

Het traditionele geschiedenisonderzoek dat sterk opgesloten zat in een academische ivoren toren werd dus door het beoefenen van de Industriële Archeologie opengebrouwen naar nieuwe vraagstellingen, nieuwe confrontaties en nieuwe methodes. Het beoefenen van de Mondelinge Geschiedenis kan hier gerust als type-voorbeeld dienen.

In de drie colloquia, die door V.I.A.T.-M.I.A.T. werden ingericht over Mondelinge Geschiedenis kwam zonneklaar tot uiting hoe katalyserend de Industriële Archeologie inwerkte op deze nieuwe marsrichting in het sociaal-historisch onderzoek.

Het is zeer goed mogelijk om andere voorbeelden te geven, die illustreren hoe kaleidoskopisch het werkingsveld van de Industriële Archeologie wel is of geworden is.

Men vindt er de evidentie van terug in de opeenvolgende tentoonstellingen, die het M.I.A.T. heeft ingericht. Men merkt het in de publikatierijkdom van vijf jaargangen van het "Tijdschrift voor Geschiedenis van Techniek en Industriële Cultuur".

Zonder twijfel zijn daarbij ook vergissingen begaan. Zonder twijfel is soms te vlug en te amateuristisch gewerkt worden. Van deze keerzijde mag men zich bewust zijn, maar deze vanzelfsprekende euvels kunnen allerm minst afbreuk doen aan de vernieuwende resultaten dank zij de Industriële Archeologie. Het V.I.A.T. en zijn tijdschrift is er een volwassen en rijke vrucht van.

Vrouwen en mannen (strikt gescheiden !) voor Estaminet "In den katoenbewerker, bij Gust den pianist". Het waren vooral arbeiders tewerkgesteld in de katoenindustrie die hier een beetje vertier kwamen zoeken.
(Foto's verzameling MIAT)

